

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์ภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. ปริมาณการผลิต รูปแบบ และเนื้อหา ของผลงานทางวิชาการ
ที่อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูได้ผลิต
2. แรงจูงใจต่าง ๆ ที่ทำให้อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ใน
วิทยาลัยครูผลิตผลงานทางวิชาการ
3. ปัญหาในการผลิตและเผยแพร่ รวมทั้งความคิดเห็นและข้อเสนอ
แนะต่อการผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
ในวิทยาลัยครู
4. สาเหตุของการไม่ผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์ภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู ตลอดจนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

โดยกำหนดแนวเหตุผลดังนี้คือ

ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ใน
วิทยาลัยครูมีหลายประเภท แต่ยังมีปริมาณจำกัด แรงจูงใจสำคัญที่สุดที่ทำให้
อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูผลิตผลงานทางวิชาการคือ การ
ปรับอัตราเงินเดือนสูงขึ้นและ ปัญหาในการผลิตและการเผยแพร่เป็นสาเหตุสำคัญ
ที่ทำให้อาจารย์บางกลุ่มไม่ผลิตผลงานทางวิชาการ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจำนวน
128 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.12 ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

1. อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ในวิทยาลัยครูเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 37-43 ปี (ร้อยละ 49.22) มีตำแหน่งเป็นอาจารย์ 2 (ร้อยละ 71.09) มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท (ร้อยละ 75.78) และเป็นวุฒิปริญญาโทบรรณารักษศาสตร์ (ร้อยละ 72.66) มีประสบการณ์สอนระหว่าง 11-15 ปี (ร้อยละ 30.47) และมีประสบการณ์ในการทำงานห้องสมุดระหว่าง 11-15 ปี (ร้อยละ 28.13) และเป็นที่สังเกตว่า สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์มีอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาโทมากที่สุด ส่วน สหวิทยาลัยทักษิณมีอาจารย์วุฒิปริญญาตรีมากที่สุด

สำหรับงานอื่น ๆ นอกเหนือจากงานห้องสมุดและงานสอนแล้ว อาจารย์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 30.30) เคยมีประสบการณ์ในงานด้านนิเทศการฝึกงานห้องสมุด ส่วนงานบริหารที่อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 43.20) มีตำแหน่งคือ หัวหน้าแผนกหอสมุด (หัวหน้าฝ่ายหอสมุดในปัจจุบัน)

2. ในด้านการผลิตผลงานทางวิชาการพบว่า อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูส่วนใหญ่ (ร้อยละ 57.81) เคยมีประสบการณ์ในการผลิตผลงานทางวิชาการ ส่วนอาจารย์ที่ไม่ผลิตผลงานทางวิชาการ มีจำนวนร้อยละ 42.19 ซึ่งเป็นจำนวนที่ไม่แตกต่างกันมากนัก

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูระหว่างกลุ่มที่ผลิตและไม่เคยผลิตผลงานทางวิชาการ พบว่าอาจารย์ที่ผลิตผลงานทางวิชาการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 43.75) มีอายุระหว่าง 37-43 ปี (ร้อยละ 29.69) มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์ 2 (ร้อยละ 39.00) มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท (ร้อยละ 45.31) และเป็นปริญญาโททางบรรณารักษศาสตร์ (ร้อยละ 42.96) มีประสบการณ์การสอนระหว่าง 11-15 ปี (ร้อยละ 17.19) ส่วนตำแหน่งทางบริหารพบว่าอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางบริหารส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.86) เคยผลิตผลงานทางวิชาการ

ส่วนอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูที่ไม่เคยผลิตผลงานทางวิชาการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 35.16) มีอายุระหว่าง 37-43 ปี (ร้อยละ 29.53) มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์ 2 (ร้อยละ 32.03) มีวุฒิ

การศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท (ร้อยละ 30.47) และเป็นวุฒิปริญญาโททาง
บรรณารักษศาสตร์ (ร้อยละ 29.69) มีประสบการณ์การสอนระหว่าง 11-15
ปี (ร้อยละ 13.28) และมีประสบการณ์ทำงานห้องสมุดระหว่าง 6-10 ปี
(ร้อยละ 10.94)

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบอายุ พบว่าอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
ในวิทยาลัยครูกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 29-36 ปี ส่วนใหญ่ไม่ผลิตผลงานทางวิชาการ
ส่วนกลุ่มอาจารย์ที่มีอายุระหว่าง 37-40 ปี, 44-45 ปี และ 51 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่
ผลิตผลงานทางวิชาการ

ในด้านตำแหน่งทางวิชาการพบว่า กลุ่มอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการ
เป็นอาจารย์ 2 อาจารย์ 3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และ รองศาสตราจารย์
ส่วนใหญผลิตผลงานทางวิชาการ และในทางตรงกันข้ามกลุ่มอาจารย์ที่มีตำแหน่ง
ทางวิชาการเป็นอาจารย์ 1 ส่วนใหญ่ไม่ผลิตผลงานทางวิชาการ ในด้านวุฒิ
การศึกษาพบว่ากลุ่มอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโทและปริญญาโท
ทางบรรณารักษศาสตร์ หรือมีวุฒิประกาศนียบัตรชั้นสูง (บรรณารักษศาสตร์)
และอนุปริญญาบรรณารักษศาสตร์ ส่วนใหญ่ผลิตผลงานทางวิชาการ และในทาง
ตรงกันข้ามกลุ่มอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาตรี และเป็นปริญญาดรีบรรณารักษศาสตร์
วุฒิอื่น ๆ เช่น ประกาศนียบัตรทางบรรณารักษศาสตร์ หรือ วุฒิบัณฑิต
ทางบรรณารักษศาสตร์ อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่ผลิตผลงานทางวิชาการ เมื่อพิจารณา
ตามประสบการณ์การสอน และประสบการณ์ในการทำงานห้องสมุดพบว่า กลุ่ม
อาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนและประสบการณ์ทำงานห้องสมุด ระหว่าง 6-10
ปี, 11-15 ปี, 16-20 ปีและ 21-25ปี อาจารย์ส่วนใหญ่ผลิตผลงานทางวิชาการ
และในทางตรงข้ามกลุ่มอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนและการทำงานห้องสมุดระหว่าง
1-5 ปี, และ 26 ปีขึ้นไป อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่ผลิตผลงานทางวิชาการ

3. ในด้านรูปแบบและเนื้อหาของผลงานทางวิชาการ พบว่า อาจารย์
ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ผลิตผลงานทางวิชาการในรูปแบบของหนังสือและตำรา
มากที่สุด 134 รายการ (ร้อยละ 32.52) และรูปแบบที่ผลิตน้อยที่สุด คือ
ผลงานวิจัย 20 รายการ (ร้อยละ 4.85)

ส่วนเนื้อหาวิชาพบว่าอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู
ผลิตผลงานทางวิชาการในเนื้อหา กลุ่มการศึกษาบรรณารักษศาสตร์เป็นจำนวน
มากที่สุด 78 รายการ (ร้อยละ 18.93) และจำนวนน้อยที่สุดคือเนื้อหาทาง
กลุ่มวิธีการวิจัยมีจำนวน 1 รายการ (ร้อยละ 0.24) นอกจากนี้อาจารย์ภาค
วิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูยังผลิตผลงานทางวิชาการในสาขาอื่น ๆ ด้วย

ถ้าพิจารณาเฉพาะรูปแบบของหนังสือและตำรา เอกสารประกอบการสอน
และ เอกสารคำสอน พบว่า ส่วนใหญ่มีเนื้อหาในกลุ่มการศึกษาบรรณารักษศาสตร์มาก
ที่สุดจำนวน 63 รายการ (ร้อยละ 31.03) และจำนวนน้อยที่สุดเป็นเนื้อหา
ในกลุ่มสารนิเทศศาสตร์ จำนวน 2 รายการ (ร้อยละ 0.98)

ส่วนรูปแบบของบทความซึ่งประกอบด้วยบทความในวารสาร บทความใน
หนังสือพิมพ์ บทความในหนังสือ พบว่า เป็นเนื้อหาในกลุ่มบรรณารักษศาสตร์ภูมิหลัง
เป็นจำนวนมากที่สุด 36 รายการ (ร้อยละ 23.53) จำนวนน้อยที่
สุดคือเนื้อหาในกลุ่มวิธีการวิจัย มี 1 รายการ (ร้อยละ 0.65) นอกจากนี้
อาจารย์ยังผลิตบทความในสาขาวิชาอื่น ๆ ด้วย

ผลงานวิจัยซึ่งเป็นรูปแบบที่อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ผลิต
น้อยที่สุด ส่วนใหญ่มีเนื้อหาในกลุ่มประเภทห้องสมุด (รวมเรื่องการบริหาร
และการดำเนินงาน) เป็นจำนวนมากที่สุด 6 รายการ (ร้อยละ 30.00)
และจำนวนน้อยที่สุดคือ เนื้อหาในกลุ่มการศึกษาบรรณารักษศาสตร์
เป็นจำนวน 2 รายการ (ร้อยละ 10.00)

สำหรับผลงานทางวิชาการลักษณะอื่น ๆ ที่อาจารย์ภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์ผลิตได้แก่ สไลด์ และวีดีโอเทป และเทปบันทึกเสียง พบว่า
ส่วนใหญ่มิมีเนื้อหาในกลุ่ม บรรณารักษศาสตร์ภูมิหลัง 7 รายการ (ร้อยละ
5.15) และจำนวนน้อยที่สุด คือ เนื้อหากลุ่มงานเทคนิคห้องสมุด 1 รายการ
(ร้อยละ 2.78)

4. แรงจูงใจในการผลิตผลงานทางวิชาการ ของอาจารย์ภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แรงจูงใจที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของผลงานทางวิชาการ
ต่อการพัฒนาทางวิชาการและการเรียนการสอน ส่วนแรงจูงใจในระดับน้อยคือ
แหล่งเงินทุน

เมื่อพิจารณาแต่ละมหาวิทยาลัยพบว่า แรงจูงใจในการผลิตผลงาน
ทางวิชาการของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์มีระดับและค่าเฉลี่ยสูงสุด
แตกต่างกันไปตามมหาวิทยาลัย

5. ในด้านปัญหาการผลิตผลงานทางวิชาการ ของอาจารย์ภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูพบว่า อาจารย์ประสบปัญหาโดยเฉลี่ยในระดับ
ปานกลาง ปัญหาที่อาจารย์ประสบโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการไม่มีเวลาหรือมี
ภารกิจหลายหน้าที่ ส่วนปัญหาที่อาจารย์ประสบในระดับน้อยคือ ปัญหาความรู้
ความเข้าใจในการเขียนผลงานทางวิชาการมีไม่เพียงพอ

เมื่อพิจารณาแต่ละมหาวิทยาลัยพบว่าปัญหาในการผลิตผลงานทาง
วิชาการของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์มีระดับและค่าเฉลี่ยสูงสุดแตกต่าง
กันไปตามมหาวิทยาลัย

สำหรับปัญหาในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ของอาจารย์ภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู พบว่า อาจารย์ประสบปัญหา โดยเฉลี่ยในระดับ
ปานกลาง และปัญหาการเผยแพร่ที่อาจารย์ประสบโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ปัญหา
การตลาดเช่น การจำหน่าย และการหักส่วนลด

เมื่อพิจารณาแต่ละมหาวิทยาลัยพบว่าปัญหาในการเผยแพร่ผลงานทาง
วิชาการของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์มีระดับและค่าเฉลี่ยสูงสุดแตกต่าง
กันไปตามมหาวิทยาลัยและ เป็นที่สังเกตว่าอาจารย์ในวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ประสบ
ปัญหาในการแพร่โดยเฉลี่ยในระดับน้อย ปัญหาที่มีค่าน้อยที่สุดคือ การขาด
เงินทุนในการจัดพิมพ์

6. อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูมีสาเหตุของการ
ไม่ผลิตผลงานทางวิชาการโดยเฉลี่ยในระดับปานกลาง ส่วนสาเหตุอาจารย์

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูไม่ผลิตผลงานทางวิชาการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การไม่มีเวลาหรือมีภารกิจหลายหน้าที่และ เมื่อพิจารณาแต่ละสหวิทยาลัยพบว่า สาเหตุของการไม่ผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มีระดับและค่าเฉลี่ยสูงสุดแตกต่างกันไปตามสหวิทยาลัย

7. ผลการวิจัยในด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการผลิต ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูทั้งที่ผลิต และ ไม่ผลิตผลงานทางวิชาการ พบว่า ประเด็นที่อาจารย์ทั้งสองกลุ่มมีความเห็น สอดคล้องกันโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดของทุกสหวิทยาลัยคือ เรื่องกรมการฝึกหัดครู ควรจัดสรรอัตราบรรณารักษ์เพื่อทำงานห้องสมุดโดยเฉพาะ ทั้งนี้ เพื่อให้อาจารย์ ภาควิชาทำงานสอนอย่างเดียว ซึ่งทำให้มีเวลาพัฒนางานทางวิชาการมากขึ้นและ พบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นบาง เรื่องของอาจารย์ที่ผลิตและไม่ผลิตผลงานทาง วิชาการในสหวิทยาลัยบางกลุ่มทั้งที่ผลิตและไม่ผลิตผลงานทางวิชาการอยู่ในระดับ ต่างกันโดยเฉพาะอาจารย์ในสหวิทยาลัยบางกลุ่มมีความคิดเห็นโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แตกต่างกันไปตามสหวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับการผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์ภาค วิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู พบว่า อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ในวิทยาลัยครูที่ผลิตผลงานทางวิชาการมีมากกว่าอาจารย์ที่ไม่ผลิตผลงานทางวิชา การโดยมีจำนวนที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของ ยุวดี พิทักษ์ (2519: 173) และชวนพิศ พรรัมย์ (2528: 60) พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุด มหาวิทยาลัยที่ผลิตผลงานทางวิชาการมีจำนวนน้อยกว่า บรรณารักษ์ห้องสมุด มหาวิทยาลัยที่ไม่ผลิตผลงานทางวิชาการ แต่สอดคล้องกับงานวิจัยส่วนหนึ่งของ ชุติมา สัจจามันท์ และคณะ (2528: 20) โดยพบว่ากลุ่ม อาจารย์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ผลิตผลงานทางวิชาการมาก (ร้อยละ 60) ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะภาระหน้าที่ของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษามีภาระจะต้องทำการสอน ทำการวิจัย และบริการทาง วิชาการแก่สังคม และในการเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการจำเป็นต้องใช้ผลงานทาง วิชาการเป็นส่วนสำคัญในการประเมินจึงทำให้อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

หาความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ด้วยการผลิตผลงานทางวิชาการ แต่มีข้อจำกัดอยู่คือ อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูต้องทำงานห้องสมุดควบคู่กันกับการสอน พร้อมกับทำงานอื่นๆด้วยตามที่ได้รับมอบหมาย จึงทำให้อาจารย์ไม่มีเวลาผลิตผลงานทางวิชาการทั้งที่เห็นความสำคัญและจำเป็น

อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ที่ผลิตผลงานทางวิชาการเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ผลการวิจัยดังกล่าวแตกต่างจากผลการวิจัยของ Varlejs และ Darlymple (1986: 71) ที่พบว่าอาจารย์บรรณารักษ์เพศชาย ผลิตผลงานทางวิชาการมากกว่าอาจารย์เพศหญิง

จากการศึกษาถึงสถานภาพส่วนตัวของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูในด้านอายุ ตำแหน่งทางวิชาการ ประสบการณ์ในการสอนและการทำงานห้องสมุด สรุปได้ว่าอาจารย์ที่มีอายุน้อย ตำแหน่งทางวิชาการยังไม่สูงมาก และมีประสบการณ์ในการทำงานห้องสมุดและประสบการณ์ในการสอนน้อยอาจารย์ส่วนใหญ่มักจะไม่ผลิตผลงานทางวิชาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เป็นช่วงระยะเวลาที่เริ่มปฏิบัติงานใหม่ยังขาดประสบการณ์ในการทำงาน ขาดความเชื่อมั่น จึงยังต้องศึกษาและเรียนรู้ไปก่อน และนอกจากนี้ในการผลิตผลงานทางวิชาการ เพื่อขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ ให้สูงขึ้นยังมีข้อจำกัด เช่นผู้ที่ขอเลื่อนตำแหน่งเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ ต้องมีอายุการทำงานไม่ต่ำกว่า 9 ปี สำหรับผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและไม่ต่ำกว่า 5 ปี สำหรับผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท (หนังสือสำนักงาน ก.ค. ที่ ศธ.1503/29460 ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2529) ซึ่งตำแหน่งดังกล่าวจะเป็นตำแหน่งที่จะเป็นพื้นฐานในการเลื่อนตำแหน่งในทางวิชาการ ที่สูงขึ้นกว่านี้คือ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์

ส่วนอาจารย์ที่มีอายุ ประสบการณ์ในด้านการสอนและการทำงานห้องสมุดมาก และมีตำแหน่งทางวิชาการสูง ส่วนใหญ่ผลิตผลงานทางวิชาการ ทั้งนี้เป็นเพราะมีประสบการณ์ในการทำงานมากพอสมควรจึงเกิดการเรียนรู้ความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ และ มีความเชื่อมั่นมากขึ้น ประกอบกับเป็นช่วงเวลาที่วิทยาลัยครูปรับสถานภาพเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สมบูรณ์และ กรมการฝึกหัดครูยังมีนโยบายในการพัฒนาบุคลากร ซึ่งเป็นนโยบายที่สำคัญประการหนึ่งในแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 6 ของกรมการฝึกหัดครู ด้วยการส่งเสริมให้อาจารย์มีความรู้ ความสามารถ

ในการผลิตผลงานทางวิชาการ (กรมการฝึกหัดครู ม.ป.ป.: 149) จึงทำให้มีจำนวนอาจารย์ผลิตผลงานทางวิชาการมากขึ้น

อาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานห้องสมุดระหว่าง 1-5 ปี ส่วนใหญ่ไม่ผลิตผลงานทางวิชาการ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Watson (1978: 379) ซึ่งพบว่าบรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์การทำงานห้องสมุด 1-5 ปี ผลิตสิ่งพิมพ์น้อยที่สุด แต่พบว่า กลุ่มอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานห้องสมุด 26 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่ไม่ผลิตสิ่งพิมพ์ อาจเป็นเพราะเป็นกลุ่มอาจารย์ที่ใกล้เกษียณอายุ บางคนมีเงินเดือนมากแล้ว ประกอบกับทำงานมานาน

ส่วนในด้านวุฒิการศึกษาพบว่า กลุ่มอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาตรี และเป็นปริญญาดังทางบรรณารักษศาสตร์ และมีวุฒิปริญญาตรีทางบรรณารักษศาสตร์ ส่วนใหญ่ไม่ผลิตผลงานทางวิชาการ ส่วนกลุ่มอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาโท และเป็นปริญญาดังทางบรรณารักษศาสตร์ ส่วนใหญ่ผลิตผลงานทางวิชาการ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชวนพิศ พรรมย์ (2528: 42) ซึ่งพบว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ผลิตผลงานทางวิชาการส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาโท ส่วนที่ไม่ผลิตผลงานทางวิชาการมีวุฒิปริญญาตรี ส่วนกลุ่มอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาตรีทางบรรณารักษศาสตร์ ส่วนใหญ่ไม่ผลิตผลงานทางวิชาการ อาจเป็นเพราะอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ที่มีวุฒินี้บางคนไม่ได้ศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์มาโดยตรง และได้ไปช่วยทำงานในฝ่ายหอสมุด แต่อาจารย์กลุ่มนี้ไม่ได้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ทำให้จำเป็นต้องไปศึกษาหรืออบรมเพื่อให้ได้วุฒิทางบรรณารักษศาสตร์จึงยังไม่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้อาจารย์ที่มีวุฒินี้ผลิตผลงานทางวิชาการน้อย

สำหรับอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์หรือเคยมีตำแหน่งบริหารผลิตผลงานทางวิชาการมากกว่าอาจารย์ที่ไม่เคยมีตำแหน่งทางบริหาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารในตำแหน่งต่าง ๆ ของวิทยาลัยครูมาจากการเลือกตั้งโดยจะ เลือกจากคนที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการทำงานและการสอนจึงใช้ประสบการณ์และความรู้ความสามารถมาเป็นข้อมูลในการผลิตผลงานทางวิชาการผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ ชวนพิศ พรรมย์ (2528:63) ที่พบว่า กลุ่มผู้บริหาร (ร้อยละ 55.56) ผลิตผลงานมากกว่า

กลุ่มบรรณารักษ์ และอาจารย์บรรณารักษ์ แต่แตกต่างจากผลการวิจัยของ อูบล บุษุช และคนอื่น ๆ (2525: 63) ที่พบว่า อาจารย์ในภาควิชา (ร้อยละ 42.5) และหัวหน้าภาควิชาร้อยละ 58.3 ไม่มีผลงานทางวิชาการ แสดงว่า หัวหน้าภาควิชาซึ่งเป็นผู้บริหารผลิตผลงานน้อยกว่าอาจารย์ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู

2. แรงจูงใจที่ทำให้อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ผลิตผลงานทาง วิชาการ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และแรงจูงใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการ ตระหนักถึงความสำคัญ และคุณค่าของผลงานทางวิชาการต่อการพัฒนาการเรียน การสอนซึ่งเรื่องนี้ยังเป็นแรงจูงใจที่สำคัญที่สุด ของอาจารย์ในสภวิทยาลัยทุกแห่ง ด้วยยกเว้นอาจารย์ในสภวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และสภวิทยาลัยอีสาน-ใต้ จะ เห็นว่าแตกต่างจากผลการวิจัยของชวณพิศ พรรัมย์ (2528: 61) ที่พบว่าปัจจัยที่ทำ ให้อาจารย์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยผลิตผลงานทางวิชาการคือ ต้องการหาเทคนิค และวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ ทั้งนี้เป็นเพราะอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ใน วิทยาลัยครูซึ่งทำหน้าที่บรรณารักษ์จะต้องทำการสอนเป็นงานหลักแล้ว ต้องทำงาน ห้องสมุดควบคู่ไปด้วยซึ่ง โดยภาระหน้าที่ของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาจะ เน้น ด้านการสอน ทำการวิจัยและบริการชุมชน ดังนั้นการผลิตผลงานทางวิชาการของ อาจารย์วิทยาลัยครู ซึ่งเป็นนโยบายของกรมการฝึกหัดครูที่ต้องการให้เผยแพร่ ผลงานทางวิชาการ จึงให้ความสำคัญเบื้องต้น กับการผลิตผลงานวิชาการเพื่อ การเรียนการสอน จะเห็นได้ว่าอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์จึงมุ่งไปทาง ด้านการเรียนการสอน สำหรับงานด้านห้องสมุดจึงมีเวลาที่จะพัฒนาได้น้อย ซึ่ง ต่างจากบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยซึ่งทำหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุดเพียง อย่างเดียวนั้น จึงมีเวลาและหาวิธีการใหม่ที่จะนำมาพัฒนางานบริการห้องสมุด ห้องสมุดวิทยาลัยครูจึงมีความเจริญก้าวหน้าน้อยกว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัย นอกจาก นั้นยังแตกต่างจากผลการวิจัยของ Raman และ Goudy (1980: 46) ที่พบว่า

ปัจจัยที่สนับสนุนให้อาจารย์ผลิตผลงานวิชาการคือ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยอนุญาต ให้อาจารย์ลาพักเพื่อผลิตผลงานทางวิชาการ และยังคงแตกต่างไปจากผลการวิจัย ของ Watson (1985: 334) ผลการวิจัยของ Kellam และ Barker (1968: 197) ที่พบว่าการผลิตผลงานทางวิชาการมีผลต่อการขึ้นเงินเดือนและ ผลการวิจัยของ Person และ Jenkin (1985: 346) เหตุผลหรือปัจจัยในการ

เขียนบทความวารสารคือ เพื่อเผยแพร่เรื่องที่อยู่ในความสนใจ หรือมีความสำคัญ
 ต่อตนเอง จึงกล่าวได้ว่า ผลการวิจัยครั้งนี้แตกต่างจากแนวเหตุผลของการวิจัยที่ว่า
แรงจูงใจที่สำคัญที่สุดที่ทำให้อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครุผลิต
ผลงานวิชาการคือการได้ปรับอัตราเงินเดือนสูงขึ้นซึ่ง เรื่องนี้เป็นแรงจูงใจในระดับ
 ปานกลางเท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ที่ผลิตผลงานทางวิชาการขาดความ
 เชื่อมั่นเกรงว่าผลงานไม่ดีพอ ที่จะใช้เพื่อเลื่อนขั้นหรือเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ
 ซึ่งในปัจจุบันจะมีผลต่อการได้ปรับอัตราเงินเดือนสูงขึ้นด้วย จึงคิดว่าผลิตขึ้นเพื่อ
 ใช้ในการเรียนการสอนเท่านั้น ดังจะเห็นได้ว่าอาจารย์ในสหวิทยาลัยทักษิณนอกจาก
 จะมีแรงจูงใจเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่สำคัญแล้ว แรงจูงใจเรื่องการมีเอกสาร
 ภาษาไทยประกอบการสอนยังเป็นเรื่องที่สำคัญอีกด้วย และเรื่องนี้ยังเป็นแรงจูงใจ
 ที่สำคัญ ของอาจารย์ทุกสหวิทยาลัยด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปรัชญาวิชาชีพครูนั้น
 สอนให้รู้คุณค่าทางวิชาการ อาจารย์จึงได้สนใจที่จะพัฒนาทางวิชาการ เพื่อ
 เลื่อนตำแหน่งทางวิชาการให้สูงขึ้นซึ่งมีผลต่อการขึ้นเงินเดือนด้วย

อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในสหวิทยาลัยบางแห่งมีแรงจูงใจ
 ที่สำคัญที่สุด และอาจารย์มีแรงจูงใจบางเรื่องในระดับต่างกันเช่น แรงจูงใจใน
 เรื่องมีแหล่งข้อมูลที่ดี เป็นแรงจูงใจที่สำคัญของอาจารย์ในสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้
 สหวิทยาลัยทักษิณ และสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ แต่เป็นแรงจูงใจในระดับปานกลาง
 ของอาจารย์ในสหวิทยาลัยล้านนา สหวิทยาลัยศรีอยุธยา สหวิทยาลัยทวารวดี
 และเป็นแรงจูงใจในระดับน้อยของอาจารย์ในสหวิทยาลัยพุทธชินราช สหวิทยาลัย
 อีสาน-เหนือ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพสถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของวิทยาลัยครู
 หรือการได้รับงบประมาณมาก-น้อยต่างกัน ทำให้มีห้องสมุดหรือแหล่งข้อมูลที่มีสภาพ
 ต่างกันซึ่ง เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้อาจารย์ต้องการผลิตผลงานทางวิชาการหรือไม่
 ผลิต

นอกจากนี้ความรู้สึกส่วนตัว หรือความจำเป็นส่วนตัว และความจำเป็น
 ทางวิชาการ เช่น ต้องการเลื่อนตำแหน่ง ต้องการมีรายได้เพิ่มขึ้น ต้องการ
 มีชื่อเสียง ต้องการมีเอกสารใช้สอน ลึกลงไปเหล่านี้พบว่าอาจารย์ในสหวิทยาลัยต่าง ๆ
 มีแรงจูงใจในระดับต่างกัน

3. ในด้านรูปแบบของผลงานทางวิชาการ พบว่า อาจารย์ภาค วิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู ผลิตผลงานทางวิชาการในรูปแบบของ หนังสือ และตำรามากที่สุด ทั้งนี้เพราะอาจารย์จำเป็นต้องใช้หนังสือและตำรา ประกอบการเรียนการสอน โดยเฉพาะปัญหาการขาดแคลนหนังสือและตำราที่เป็นภาษาไทย ดังที่ได้พบว่าแรงจูงใจในการผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์ในวิทยาลัยครูข้อหนึ่งคือเพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการเรียนการสอนเป็นแรงจูงใจที่อาจารย์ทุกสภวิทยาลัยมีอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ซึ่งผลการวิจัยนี้แตกต่างจากผลการวิจัยของ ยาคี พัทธ์ (2519: 173); ชวนพิศ พรรัมย์ (2529: ง) และ Bloomfield (1960: 119); Watson (1977: 384) ที่พบว่ารูปแบบของผลงานทางวิชาการที่บรรณารักษ์ผลิตมากคือ บทความในวารสาร

ส่วนรูปแบบที่อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ผลิตน้อยที่สุดคือ ผลงานวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานวิจัยเป็นงานที่ต้องทำหลายขั้นตอน ทำให้ยุ่งยาก บางครั้งจำเป็นต้องมีบุคคลอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย นอกจากนี้บทบาทในการวิจัยของอาจารย์ในวิทยาลัยครูยังไม่เน้นเท่ากับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย แต่วิทยาลัยครูเน้นเรื่องการสอน (สายหยุด จำปาทอง 2532: 10) ส่วนรูปแบบอื่น ๆ ที่อาจารย์ผลิตขึ้นคือ เอกสารประกอบการสอนและเอกสารคำสอน บทความในหนังสือ บทความในหนังสือพิมพ์ สไลด์ วีดีโอเทป และเทปบันทึกเสียง

จึงกล่าวได้ว่าอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูผลิตผลงานทางวิชาการออกมาหลายประเภทคือ หนังสือและตำรา เอกสารประกอบการสอนและเอกสารคำสอน บทความทางวิชาการได้แก่ บทความในวารสาร บทความในหนังสือพิมพ์ บทความในหนังสือ ผลงานวิจัย และผลงานทางวิชาการลักษณะอื่นได้แก่ สไลด์, วีดีโอเทป และเทปบันทึกเสียง

ในด้านเนื้อหาวิชาพบว่า อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูผลิตผลงานทางวิชาการในเนื้อหาการศึกษาบรรณารักษศาสตร์มากที่สุดจำนวน 78 รายการ (ร้อยละ 18.93) เป็นที่น่าสังเกตว่าในกลุ่มนี้อาจารย์ผลิตในเนื้อหา ด้าน การสอนวิธีใช้ห้องสมุดมากถึง 66 รายการ (ร้อยละ 16.02) โดยเฉพาะ หนังสือและตำราหรือเอกสารประกอบการสอนมีจำนวนมากถึง 50 รายการ (ร้อยละ 27.59) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื้อหาเกี่ยวกับการแนะนำในการใช้

ห้องสมุดเป็นวิชาบังคับพื้นฐานสำหรับนักศึกษาในวิทยาลัยครู จึงมีผู้ผลิตขึ้นมาเกือบทุกแห่งทั้งนี้เพื่อใช้เป็นคู่มือในการเรียนการสอน สำหรับเนื้อหาที่อาจารย์ผลิตน้อยที่สุดคือ เนื้อหาในกลุ่มวิชาการวิจัยทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ในวิทยาลัยครูยังสนใจในเรื่องงานวิจัยกันน้อยประกอบกับวิชาวิจัยเป็นวิชาเลือกที่ยังไม่ค่อยเปิดสอนในวิทยาลัยครูเพียง แต่เปิดสอนเป็นวิชาเลือกเท่านั้นและกรมการฝึกหัดครูเพิ่งตื่นตัวเรื่องการวิจัยในระยะหลัง และยังมีทุนสนับสนุนการวิจัยเมื่อไม่นานมานี้ อาจารย์จึงไม่ค่อยศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการวิจัยดังจะเห็นได้ว่าอาจารย์ในภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูผลิตผลงานในรูปแบบของผลงานวิจัยน้อยที่สุด

4. ในด้านปัญหาและอุปสรรคในการผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู พบว่า อาจารย์ประสบปัญหาโดยเฉลี่ยในระดับปานกลาง ปัญหาสำคัญที่สุด คือ การไม่มีเวลาหรือมีภารกิจหลายหน้าที่ทั้งนี้เป็นเพราะอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ในวิทยาลัยครู ต้องทำงานสอนและงานห้องสมุดพร้อมกับงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากวิทยาลัย จึงทำให้ไม่มีเวลาผลิตผลงานทางวิชาการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพินธ์ พูนนารก (2528: 83) ที่พบว่าความพอใจในการเขียนตำรา หรือวิจัยของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูมีค่อนข้างต่ำเป็นเพราะ อาจารย์บรรณารักษ์ต้องทำงานสอนและงานห้องสมุดควบคู่กันไปจึงทำให้ไม่มีเวลาผลิตผลงานทางวิชาการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวนพิศ พรรัมย์ (2528: 66) พบว่า การไม่มีเวลาเนื่องจากต้องทำงานมาก เป็นปัญหาสำคัญที่สุดในการผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Sharma (1980: 561-570) ที่พบว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยบางคน ที่มีสถานภาพเป็นอาจารย์ต้องทำงาน 12 เดือน จึงทำให้ไม่มีเวลาเขียนผลงานทางวิชาการ เนื่องจากงานห้องสมุดเป็นงานที่ต้องทำตลอดเวลาไม่มีเวลาพักเช่นงานอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยหรือในวิทยาลัยครูเคยเฉพาะในวิทยาลัยครูอาจารย์ทำหน้าที่เป็นตำแหน่งบรรณารักษ์ ค้ำยันต้องการสอนและทำงานห้องสมุดควบคู่กันไปด้วยแต่ไม่ได้สิทธิลาพักเพื่อทำงานวิจัยหรือผลิตผลงานวิชาการอื่น ๆ ดังเช่น อาจารย์ในมหาวิทยาลัย สำหรับในวิทยาลัยครูนั้นถึงแม้จะมีการปิดภาคเรียน แต่อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ก็ต้องเตรียมงานเพื่อให้บริการห้องสมุดในภาคเรียนต่อ

ไปและต้องการสอนในภาคฤดูร้อนด้วย จึงทำให้ไม่มีเวลาเขียนผลงานทางวิชาการซึ่งต่างกับอาจารย์ที่สอนในวิทยาลัยครูในสายวิชาอื่น ๆ

ปัญหาในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยพบว่า อาจารย์ประสบปัญหาในการเผยแพร่โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และปัญหาสำคัญที่สุดคือ ปัญหาการตลาด เช่นการจำหน่าย การหักส่วนลด ทั้งนี้เป็นเพราะผลงานทางวิชาการโดยเฉพาะรูปแบบหนังสือ และตำรา เอกสารประกอบการสอน และเอกสารการสอนเมื่อจัดพิมพ์ขึ้นมาแล้วมักจำหน่ายได้ในวงจำกัด คือ ส่วนใหญ่จะจำหน่ายให้กับนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครู หรือจำหน่ายให้กับห้องสมุดวิทยาลัยครู นอกจากนี้หนังสือที่ไปวางจำหน่าย ถ้าผู้เขียนไม่มีชื่อเสียงก็ไม่ค่อยได้รับความนิยมนอกจากนี้ยังต้องถูกหักส่วนลดมากอีกด้วย

5. สาเหตุที่อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูไม่ผลิตผลงานทางวิชาโดยเฉลี่ยพบอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับปัญหาในการผลิตและเผยแพร่ สาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ทำให้อาจารย์ไม่ผลิตผลงานทางวิชาการคือการไม่มีเวลาหรือมีภารกิจหลายหน้าที่ ซึ่งสาเหตุนี้ยังเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดของอาจารย์ที่ผลิตผลงานทางวิชาการด้วย

สรุปได้ว่าปัญหาในการผลิตและเผยแพร่โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางจากแนวเหตุผลที่ตั้งไว้คือปัญหาในการผลิตและเผยแพร่ เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้อาจารย์บางกลุ่มไม่ผลิตผลงานทางวิชาการผลการวิจัยดังกล่าวจึงไม่สอดคล้องกับแนวเหตุผลที่ตั้งไว้

แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะบางกลุ่มเช่นอาจารย์ในสหวิทยาลัยพุทธชินราชประสบปัญหาในการผลิตโดยเฉลี่ยในระดับมากและปานกลางเท่ากัน สำหรับปัญหาในการเผยแพร่พบว่าอาจารย์ในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ประสบปัญหาในการเผยแพร่โดยเฉลี่ยในระดับน้อย

6. ปัญหาการผลิตและเผยแพร่ที่สำคัญที่ตรงกันกับสาเหตุในการผลิตผลงานทางวิชาการ แต่ปัญหาและสาเหตุบางเรื่องมีค่าเฉลี่ยในระดับ

ต่างกัน และอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูยังมีปัญหา และสาเหตุสำคัญที่สุดต่างกัน ด้วยเหตุผลต่างกัันดังนี้คือ

6.1 สภาพทางภูมิศาสตร์ของที่ตั้งของวิทยาลัยครู แตกต่างกันดังที่พบว่าอาจารย์ในสหวิทยาลัยพุทธชินราชประสบปัญหาการผลิตที่สำคัญที่สุดคือ ปัญหาแหล่งสารนิเทศเช่น อยู่ห่างไกลจากแหล่งสารนิเทศที่สมบูรณ์และทันสมัยขาดความร่วมมือระหว่างห้องสมุด และพบว่า ปัญหานี้ยังเป็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากของอาจารย์ทุกสหวิทยาลัย ยกเว้นในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ประสบปัญหานี้

ในระดับปานกลางนอกจากนี้สภาพของภูมิศาสตร์ยังสาเหตุที่ทำให้อาจารย์ไม่ผลิตผลงานทางวิชาการดังที่พบว่าแหล่งสารนิเทศเป็นสาเหตุที่สำคัญของอาจารย์ในสหวิทยาลัยทักษิณและสหวิทยาลัยล้านนา ทั้งนี้เพราะสหวิทยาลัยที่มีสถานที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร หรือมีที่ตั้งใกล้กรุงเทพมหานครมีความสะดวกในการเดินทางไปศึกษาค้นคว้า เนื่องจากมีห้องสมุดที่ทันสมัยหลายแห่งตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์กลางของข้อมูลและแหล่งค้นคว้าที่ทันสมัย นอกจากนั้นยังมีการร่วมมือกันระหว่างห้องสมุด

6.2 ห้องสมุดของวิทยาลัยครูบางแห่งได้รับงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือและสิ่งพิมพ์เข้าห้องสมุดน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ที่ทันสมัย โดยเฉพาะหนังสือ หรือตำราต่างประเทศซึ่งมีราคาแพง และห้องสมุดขาดแคลนสิ่งพิมพ์ทันสมัยเหล่านี้ อาจารย์ในสหวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคบางแห่งจึงประสบปัญหาในการผลิตผลงานทางวิชาการและสาเหตุของการไม่ผลิตผลงานทางวิชาการเรื่อง เอกสารข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญ ยกเว้นอาจารย์ในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ประสบปัญหาเรื่อง เอกสารข้อมูล เช่น เอกสารค้นคว้าไม่ทันสมัยไม่เพียงพอ ไม่ต่อเนื่อง ในระดับปานกลาง และอาจารย์ในสหวิทยาลัยทวารวดี และสหวิทยาลัยศรีอยุธยา ซึ่งมีทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพมหานครมีสาเหตุเรื่อง เอกสารข้อมูลในระดับปานกลาง เนื่องจากถึงแม้จะมีห้องสมุดในสถาบันของตนเอง แต่ไม่มีสิ่งพิมพ์ที่ทันสมัยสำหรับให้ค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อการเขียนผลงานทางวิชาการก็สามารถที่จะ เดินทาง เข้ามาศึกษาค้นคว้าแหล่งข้อมูลในกรุงเทพฯ ซึ่งตั้งอยู่ใกล้เคียงได้สะดวก นอกจากนี้ยังมีโอกาสที่จะ เลือกซื้อหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ที่ทันสมัยด้วยตนเอง

6.3 บุคลากรในภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด แต่ละแห่งมีจำนวนมากน้อยไม่เท่ากัน ทำให้การกระจายการปฏิบัติงานสอน และงานห้องสมุดไม่เท่ากัน จึงเป็นสาเหตุให้อาจารย์ในวิทยาลัยบางแห่งมีปัญหาและสาเหตุเรื่องงานไม่มีเวลา หรือมีภารกิจหลายหน้าที่แตกต่างกัน เช่น อาจารย์ในวิทยาลัยศรีอยุธยาประสบปัญหานี้ในระดับปานกลาง แต่อาจารย์ในวิทยาลัยอื่น ๆ ประสบปัญหานี้ในระดับมาก

6.4 อุปสรรคทางภาษา ประสบการณ์การสอนและการทำงานไม่เท่ากัน ดังที่พบว่าอาจารย์ทุกวิทยาลัยประสบปัญหาเรื่องการอ่านและแปลข้อมูลจากภาษาต่างประเทศในระดับปานกลาง แต่อาจารย์ในวิทยาลัยอีสาน-ใต้ ประสบปัญหานี้ในระดับมาก และเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดของอาจารย์ในวิทยาลัยอีสาน-ใต้

6.5 การกระตุ้นหรือการส่งเสริมสร้างสรรค์บรรยากาศทางวิชาการ เช่น วิทยาลัยบางแห่งมีโครงการคาราวงของวิทยาลัย จึงมักจะมีเจ้าหน้าที่จัดพิมพ์ต้นฉบับ โดยเฉพาะ แต่บางแห่งไม่ได้มีการส่งเสริมในเรื่องนี้ จึงทำให้อาจารย์ในวิทยาลัยแต่ละแห่งประสบปัญหา และมีสาเหตุของงานไม่ผลิตเรื่องการจัดพิมพ์ระดับมากน้อย แตกต่างกัน

7. จากผลการวิจัยในเรื่องความคิดเห็นข้อเสนอแนะพบว่าประเด็นที่อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูทั้งที่ผลิตและไม่เคยผลิตผลงานทางวิชาการมีความเห็นพ้องต้องกันโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความคิดเห็นเรื่องกรรมการฝึกหัดครูควรจัดสรรอัตราบรรณารักษ์เพื่อทำงานห้องสมุดโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อให้อาจารย์ภาควิชาทำงานสอนอย่างเต็มที่ซึ่งจะทำให้มีเวลาพัฒนางานทางวิชาการมากขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะการดำเนินงานของภาควิชาบรรณารักษศาสตร์กับ ฝ่ายหอสมุดไม่ได้แยกกันอย่างชัดเจน อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ต้องสอนหนังสือ และทำงานห้องสมุดควบคู่กันไปด้วย ซึ่งต่างกับอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในมหาวิทยาลัย ที่มีการดำเนินการแยกกันระหว่างห้องสมุดกับภาควิชา ดังนั้นอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูจึงต้องการให้มีอัตราบรรณารักษ์เพื่อทำงานห้องสมุดโดยเฉพาะ ซึ่งถ้ากรรมการฝึกหัดครูอนุมัติและทำตามข้อเสนอแนะนี้จะทำให้อาจารย์ปฏิบัติงานสอนได้เต็มที่ และมี

เวลาพัฒนางานทางวิชาการ ส่วนห้องสมุดก็จะพัฒนาก้าวหน้าเนื่องจากมีบรรณารักษ์ที่ทำงานห้องสมุดโดยเฉพาะเต็มเวลา

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแรงจูงใจ และปัญหาในการผลิตผลงานทางวิชาการและรูปแบบ และเนื้อหาทางผลงานทางวิชาการ อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูผลิต สาเหตุของการไม่เคยผลิตผลงานทางวิชาการ ตลอดจนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ผลิตและไม่ผลิตผลงานทางวิชาการ ทำให้ทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในการผลิตผลงานทางวิชาการ ของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และแนวทางในการส่งเสริมให้อาจารย์ได้ผลิตผลงานทางวิชาการมากขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะต่อกรมการฝึกหัดครูและวิทยาลัยครู

1.1 จากการวิจัยพบว่าแรงจูงใจที่ทำให้อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ผลิตผลงานทางวิชาการ คือ การตระหนักถึงความสำคัญ และคุณค่าทางผลงานทางวิชาการต่อการพัฒนาทางวิชาการและการเรียนการสอน ในด้านนี้ กรมการฝึกหัดครูควรจัดสรรทุนอุดหนุนในการผลิตและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ซึ่งจะทำให้อาจารย์ที่ผลิตผลงานทางวิชาการมีกำลังใจที่จะผลิตมากขึ้น และเป็นประโยชน์ใช้เป็นที่คู่มือในการเรียนการสอนของวิทยาลัยครู และเป็นการช่วยอาจารย์ที่อาจขาดทุนทรัพย์ในการจัดทำ จึงไม่ทำการผลิตผลงานทางวิชาการ

1.2 อาจารย์ที่ผลิต และไม่เคยผลิตผลงานทางวิชาการ มีความเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งต่อข้อเสนอแนะในเรื่อง กรมการฝึกหัดครูควรจัดสรรอัตราบรรณารักษ์ เพื่อทำงานห้องสมุดโดยเฉพาะ ทั้งนี้ เพื่อให้อาจารย์ได้ทำการสอนอย่างเดียว และมีเวลาพัฒนางานทางวิชาการ เรื่องนี้กรมการฝึกหัดครูควรตั้งอัตราบรรณารักษ์ 3 เพื่อทำงานและบริหารงานห้องสมุดโดยเฉพาะ ซึ่งจะทำให้บรรณารักษ์ที่ทำงานห้องสมุดอย่างเดียวมีเวลาพัฒนาห้องสมุด ให้เจริญก้าวหน้าทันกับวิทยาการ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เท่าเทียมกับมหาวิทยาลัย ส่วนอาจารย์ก็จะ

พัฒนางานทางด้านการเรียน การสอนให้เจริญก้าวหน้า และมีเวลาผลิตผลงานทางวิชาการมากขึ้น

1.3 ปัญหาการผลิตผลงานทางวิชาการที่พบคือ การไม่มีเวลาเพียงพอ เนื่องจากมีภารกิจหลายหน้าที่ ดังนั้นกรมการฝึกหัดครู จึงควรออกระเบียบให้อาจารย์สามารถลาพักเพื่อเขียนผลงานทางวิชาการได้ เช่นเดียวกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย และควรมีการแบ่งแยกกันระหว่างภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ กับฝ่ายหอสมุด

1.4 จากผลการวิจัย ทำให้ได้บรรณานุกรมผลงานทางวิชาการ สาขาบรรณารักษศาสตร์ ดังนั้นกรมการฝึกหัดครู ควรรวบรวมและเผยแพร่ให้อาจารย์ได้ทราบ เพื่อหลีกเลี่ยงการจัดทำผลงานทางวิชาการซ้ำซ้อน โดยการแจ้งรายชื่อผลงานที่อาจารย์ผลิตขึ้น ไปยังวิทยาลัยครูต่าง ๆ และให้มีการสร้างผลงานทางวิชาการที่มีความคิดริเริ่มใหม่ ๆ

1.5 จากผลการวิจัย ในด้านรูปแบบของผลงานทางวิชาการ พบว่า รูปแบบผลงานวิจัย มีเป็นจำนวนน้อยที่สุด ดังนั้นกรมการฝึกหัดครูจึงควรให้ทุนในการวิจัย ให้มีมากขึ้น และจัดอบรมให้ความรู้ในด้านการทำวิจัยกับอาจารย์ในสังกัด

1.6 จากผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ในวิทยาลัยครูประสบปัญหาในการผลิตและเผยแพร่แตกต่างกัน และยังมีแรงจูงใจในการผลิตแตกต่างกัน รวมทั้งสาเหตุในการไม่ผลิตผลงานทางวิชาการแตกต่างกัน เนื่องจาก สภาพทางด้านภูมิศาสตร์ ซึ่งเห็นได้ชัดเจนเช่น วิทยาลัยครูซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพฯหรือ ตั้งในกรุงเทพฯ มีโอกาสได้ใช้ตำรา และ เอกสารที่ทันสมัยจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ ส่วนวิทยาลัยครูที่ตั้งอยู่ห่างไกลไม่มีความสะดวกในด้านนี้วิทยาลัย ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อซื้อหนังสือ ตำรา ต่างประเทศ หรือวารสารต่างประเทศ โดยเฉพาะให้มากขึ้น หรือ ให้อาจารย์ที่ผลิตผลงานทางวิชาการลามาราชการเพื่อศึกษาค้นคว้า โดยไม่เสียวันลา

1.7 ควรมีความร่วมมือกันระหว่างห้องสมุดของวิทยาลัยครูในด้านต่าง ๆ เช่น จัดหาทรัพยากรร่วมกัน โดยเฉพาะการจัดซื้อหนังสือหรือตำราที่เป็นภาษาต่างประเทศโดยในระยะแรกซึ่งมีงบประมาณจำกัด ควรมีการร่วมมือกันในการยืมระหว่างห้องสมุดในแต่ละวิทยาลัยก่อน และหลังจากนั้นจึงขยายไปต่างวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยในท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะต่อภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครู

2.1 ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ควรมีการประชุมตกลงกันในภาค ในเรื่องการผลิตผลงานทางวิชาการ ว่าใครต้องการผลิตผลงานในวิชาใดควรตกลงให้อาจารย์สอนวิชาเดิมได้บ่อยครั้ง เพื่อจะได้ประโยชน์ในการเตรียมการสอนและการศึกษาค้นคว้า เพื่อเตรียมเขียนผลงานทางวิชาการด้วย

2.2 ในการเข้าร่วมประชุมสัมมนาวิชาการทุกครั้ง อาจารย์ภาควิชาทุกคน ควรมีโอกาสเข้าร่วมสัมมนาด้วย โดยการสลับเปลี่ยนกัน หรือควรพิจารณาผู้ใดใครสอนตรงกับหัวข้อที่กำลังมีประชุมสัมมนาอยู่

2.3 อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ควรเขียนบทความทางวิชาบรรณารักษศาสตร์เผยแพร่ให้มาก นอกจากนี้การเขียนบทความเขียนได้ง่ายและเร็ว ทั้งยังเป็นการเริ่มต้นที่จะเขียนผลงานทางวิชาการประเภทอื่นต่อไป

2.4 จากผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูผลิตผลงานในเนื้อหากลุ่มวิธีการวิจัยน้อยที่สุดนั้นอาจารย์จึงควรผลิตผลงานทางวิชาการในเนื้อหาวิธีการวิจัยให้มากขึ้น โดยเฉพาะในรูปแบบหนังสือและตำราที่มีเนื้อหาทางด้านวิธีการวิจัยเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนในวิทยาลัยครู

ข้อจำกัดในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ผลงานทางวิชาการในสาขาสรรณารักษศาสตร์ ซึ่งเป็นผลงานที่ผลิตโดยอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูครั้งนี้ ต้องอาศัย

ข้อมูลทางบรรณานุกรมที่ได้จากแบบสอบถามหลายประการไม่สามารถหาตัวเล่มจริงได้ เฉพาะผลงานส่วนใหญ่พิมพ์เผยแพร่จำกัด และบางเล่มพิมพ์มานานแล้ว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ ปัญหาการผลิตผลงานทางวิชาการ ที่ผลิตโดย อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู
2. ควรมีการศึกษาถึงการนำผลงานทางวิชาการ ของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ในวิทยาลัยครูไปใช้เพื่อพัฒนา การเรียนการสอน
3. ควรมีการวิเคราะห์ ผลงานทางวิชาการที่อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในวิทยาลัยครูใช้เพื่อ ขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการโดยละเอียด เช่น มีการพิจารณาถึงรูปเล่มและเนื้อหา การเขียนหรือ วิเคราะห์การอ้างอิง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย